

MJ-217

May-2025

B.A., Sem.-II (As per NEP 2020)

Minor-DSC-M-SAN-123 : Sanskrit

[श्रीमद् भगवद्गीता १-६, अष्टांगयोगसूत्रः (नियतांश)]

Time : 2 Hours]

[Max. Marks : 50

सूचनाઓ : (1) જમણી બાજુના અંક ગુણ દર્શાવે છે.

Instructions : Figures to the right indicate full marks of questions.

(2) પ્રશ્નપત્રમાં છપાયેલો પ્રશ્નક્રમાંક જ ઉત્તરવહીમાં લખો.

Write the question number as printed in the question paper.

1. नीयेनाभांथी गमे ते वे श्लोक सविस्तारथी समज्जवो : 10

1. Explain fully any **two** of the following verses :

- (1) धर्मक्षेत्रे कुरुक्षेत्रे समवेता युयुत्सवः ।
मामकाः पाण्डवाश्चैव किमकुर्वत संजय ॥
- (2) अपर्याप्तं तदस्माकं बलं भीष्माभिरक्षितम् ।
पर्याप्तं त्विदमेतेषां बलं भीमाभिरक्षितम् ॥
- (3) सिदन्ति मम गात्राणि मुखं च परिशुष्यति ।
वेपथुश्च शरीरे मे रोमहर्षश्च जायते ॥
- (4) उद्धरेदात्मनाऽऽत्मानं नात्मानमवसादयेत् ।
आत्मैव ह्यात्मनो बन्धुरात्मैव रिपुरात्मनः ॥

अथवा/OR

1. अर्जुनविषादयोगः नुं समीक्षात्मक मूल्यांकन करो. 10

1. Critically evaluate अर्जुनविषादयोगः ।

2. नीयेनाभांथी गमे ते वे श्लोक सविस्तारथी समज्जवो : 10

2. Explain fully any **two** of the following verses :

- (1) यज्ञशिष्टाशिनः सन्तो मुच्यते सर्वकिल्बिषैः ।
भुञ्जते ते त्वधं पापा ये पचन्त्यात्मकारणात् ॥

- (2) श्रोयान्स्वधर्मो विगुणः परधर्मात्स्वनुष्ठितात् ।
स्वधर्मे निधनं श्रेयः परधर्मो भयावहः ॥
- (3) परित्राणाय साधुनां विनाशाय च दुष्कृताम् ।
धर्मसंस्थापनार्थाय सम्भवामि युगे युगे ॥
- (4) कर्मणो ह्यपि बोधव्यं बोधव्यं च विकर्मणः ।
अकर्मणश्च बोधव्यं गहना कर्मणो गतिः ॥

अथवा/OR

2. गीताना आधारे कर्मयोगनो सिद्धान्त स्पष्ट करो. 10
2. Explain the principle of Karma Yoga based on the Geeta.

3. नीयेनाभांथी गभे ते वे श्लोक सविस्तारथी समज्जवो : 10

3. Explain fully any **two** of the following verses :

- (1) सर्वकर्माणि मनसा संन्यस्यास्ते सुखं वशी ।
नवद्वारे पुरे देही नैव कुर्वन्न कारयन् ॥
- (2) विद्याविनयसंपन्न ब्राह्मणे गवि हस्तिनि ।
शुचि चैव श्वपाके च पण्डिताः समदर्शिनः ॥
- (3) उद्धरेदात्मनाऽऽत्मानं नात्मानमवसादयेत् ।
आत्मैव ह्यात्मनो बन्धुरात्मैव रिपुरात्मनः ॥
- (4) प्राप्य पुण्यकृतांल्लोकानुषित्वा शाश्वतीः समाः ।
शुचीनां श्रीमतां गेहे योगभ्रष्टोऽभिजायते ॥

अथवा/OR

3. नीयेना पर टूंकनोंध ल'भो : 10

3. Write short notes on of the following :

- (1) ध्यानयोगः
(2) कर्मसंन्यास योगः

4. पतंजलिनुं अष्टांग योगसूत्र समज्जवो. 10

4. Explain the Ashtanga Yoga Sutras of Patanjali.

अथवा/OR

4. 'योग' शब्दनो अर्थ समज्जवी यम, नियम, आसन अने प्रणायम पर विवेचनान्त्मक नोंध ल'भो. 10

4. Explain the meaning of 'योग' and write a critical note on यम, नियम आसन and प्रणायम.

5. યોગ્ય વિકલ્પ પસંદ કરીને જવાબ લખો. (ગમે તે દસ)

10

Answer with choosing appropriate option. (any ten)

(1) શ્રીમદ્ ભગવદ્ગીતાસુ _____ બ્રહ્મવિદ્યા યોગશાસ્ત્રે ।

(a) સંવાદેષુ (b) મોક્ષેષુ (c) ઉપનિષત્સુ

(2) અર્જુનના શંખનું નામ શું હતું ?

What is the name of Arjuns Shankh ?

(a) અનન્તવિજયઃ (b) પૌણ્ડ્રઃ (c) દવદત્તઃ

(3) નૈનં છિન્દન્તિ _____ ।

(a) મનઃ (b) આત્મનઃ (c) શસ્ત્રાણિ

(4) ગીતાના ત્રીજા અધ્યાયનું નામ લખો.

Write the name of the third chapter of the Geeta.

(a) સાંખ્યયોગઃ (b) કર્મયોગઃ (c) જ્ઞાનકર્મસંન્યાસ યોગઃ

(5) યદા યદા _____ ગ્લાનિર્ભવતિ ભારત ।

(a) મર્મસ્ય (b) ધર્મસ્ય (c) કર્મસ્ય

(6) યજ્ઞના કેટલા પ્રકાર છે ?

How many Kinds of યજ્ઞાઃ ?

(a) 6 (b) 8 (c) 12

(7) દ્રવ્યયજ્ઞ કરતાં કયો યજ્ઞ શ્રેષ્ઠ છે ?

Which Yagna is better than દ્રવ્યયજ્ઞ ?

(a) તપયજ્ઞઃ (b) જ્ઞાનયજ્ઞઃ (c) પિતૃયજ્ઞઃ

(8) ગીતા કેવી વિદ્યા છે ?

‘The Geeta’ is what type of learning ?

(a) સદ્વિદ્યા (b) જ્ઞાનવિદ્યા (c) બ્રહ્મવિદ્યા

(9) ગીતાના છઠા અધ્યાયનું નામ શું છે ?

What is the name of sixth Adhyaya of The Geeta ?

(a) સંન્યાસયોગઃ (b) ધ્યાનયોગઃ (c) કર્મસંન્યાસય

(10) योगसूत्रना रचयिता कोण छे ?

Who is the author of Yogasutra ?

(a) कणादमुनिः (b) जैमिनि (c) पतञ्जलिः

(11) चित्तवृत्तिनिरोधः _____ अस्ति ।

(a) आसनः (b) योगः (c) धारणा

(12) योगस्य _____ अङ्गानि अस्ति ।

(a) 6 (b) 8 (c) 12

MJ-217

May-2025

B.A., Sem.-II (NEP-2020)

DSC-M-SAN-123 : Sanskrit (Minor)
(Optional)

[Vidurneeti (Adhyay-5) avam Mahabharat Parichay]

Time : 2 Hours]

[Max. Marks : 50

સૂચનાઓ : (1) દરેક પ્રશ્નના સમાન ગુણ છે.

Instructions : All questions carry equal marks.

(2) જમણી તરફના આંકડા ગુણ દર્શાવે છે.

Figures to the right indicate marks.

1. નીચેનામાંથી કોઈપણ બે શ્લોકોનું ભાષાંતર કરો : 10

1. Translate any **two** verses of the following :

(1) વધ્વા હાસં શ્વશુરો યશ્ચ મન્યતે વધ્વા વસન્નત માનકામઃ ।

પરક્ષેત્રે નિર્વપતિ યશ્ચ બીજં સ્ત્રિયં ચ યઃ પરિવદતેઽતિવેલમ્ ॥

(2) યસ્મિન્ યથા વર્તતે યો મનુષ્યસ્તસ્મિસ્તથા વર્તિતવ્યં સ ધર્મઃ ।

માયાચારો માયયા વર્તિતવ્યઃ સાધ્વાચારઃ સાધુના પ્રત્યુપેયઃ ॥

(3) સુલભાઃ પુરુષાઃ રાજન્ સતતં પ્રિયવાદિનઃ ।

અપ્રિયસ્ય તુ પથ્યસ્ય વક્તા શ્રોતા ચ દુર્લભઃ ॥

(4) ત્યજેત્કુલાર્થે પુરુષં ગ્રામસ્યાર્થે કુલં ત્યજેત્ ।

ગ્રામં જનપદસ્યાર્થે આત્માર્થે પૃથિવીં ત્યજેત્ ॥

અથવા/OR

1. વિદુરનીતિ અ.પ. માં નિરૂપિત મુર્ખાઓનાં લક્ષણોની ચર્ચા કરો. 10

1. Discuss the characteristics of stupids depicted in Vidurneeti chapter-5.

2. વિદુરનીતિ મુજબ સેવક અને દૂતના લક્ષણો ચર્ચો. 10

2. Discuss the characteristics of સેવકઃ and દૂતઃ according to Vidurneeti.

અથવા/OR

2. વિદુરનીતિ અ.પ. માં વર્ણવેલ માનવીના આચરણ વિશે વિસ્તૃત નોંધ લખો. 10

2. Write a detailed note on the behaviour of man described in Vidurneeti chapter-5.

3. नीचेनाभांथी कोर्षपणु ढे श्लोकोनुं भाषांतर करो : 10
3. Translate any **two** verses of the following :
- (1) यस्यात्मा विरतः पापात् कल्याणे च निवेशितः ।
तेन सर्वमिदं बुद्धं प्रकृतिर्विकृतिश्च या ॥
- (2) महते योऽपकाराय नरस्य प्रभवेन्नरः ॥
तेन वैरं समासज्य दूरस्थोऽस्मीति नाश्वसेत् ॥
- (3) अग्निस्तेजो महल्लोके गूढस्तिष्ठति दारुषु ।
न चोपयुङ्क्ते तदारु यावन्नोद्दीप्यते परैः ॥
- (4) लताधर्मा त्वं सपुत्रः शालाः पाण्डुसुता मताः ।
न लता वर्धते जातु महाद्रुममनाश्रिता ॥

अथवा/OR

3. विदुर धृतराष्ट्रने संप विशे शुं सलाह आपे छे सभज्ञवो. 10
3. Explain : what advise does Vidura give to Dhritarashtra about harmony.

4. महलभारतना कर्तानो परिचय आपो. 10
4. Give the author of the Mahabharata.

अथवा/OR

4. जय, भारत अने महाभारत सभज्ञवो. 10
4. Explain - जय, भारत and महाभारत.

5. थोअ्य विकल्प पसंह करी नीचे आपेला प्रश्नोना जवाब आपो : (कोर्षपणु दस) 10

Give an answer with appropriate option of the following : (any **ten**)

- (1) केवा पुरुषो भणवा सरण छे ?

What kind of men are easy to available ?

- (a) असत्यवादिनः (b) प्रियवादिनः (c) सत्यवादिनः

- (2) आपदर्थे _____ रक्षेत् ।

- (a) धनम् (b) ज्ञानम् (c) बलम्

- (3) गाभना छित भाटे कोनो त्याग करवो ?

Whom to abandon for the sake of village ?

- (a) कुलं (b) पुरुषं (c) पृथिवीं

- (4) विदुरे दूतभां केटला गुणो कख्या छे ?

How many qualities has Vidura mentioned in दूत ?

- (a) 8 (b) 10 (c) 32

(5) કેવા પુરુષને દશ ગુણો પ્રાપ્ત થાય છે ?

What kind of man gets ten qualities ?

- (a) ચિંતનશીલ (b) સ્નાનશીલ (c) અધ્યયનશીલ

(6) વિદુરના મતે સહાયકોથી શું મળે છે ?

According to Vidura what does assistants get ?

- (a) જ્ઞાનમ્ (b) ધનમ્ (c) ગૃહમ્

(7) મિતાહારીને કેટલા લાભ થાય છે ?

How many benefits of eating less ?

- (a) 7 (b) 8 (c) 6

(8) પુરુષોનું બળ કેટલા પ્રકારનું છે ?

How many types are power ?

- (a) ત્રિવિધં (b) ચતુર્વિધં (c) પંચવિધં

(9) પુરુષનું ત્રીજું બળ શું છે ?

What is the third power of man ?

- (a) બાહુબલં (b) વિદ્યાબલં (c) ધનલાભ

(10) વિદુરના મતે પાંડુપુત્રો કોના જેવા છે ?

According to Vidura, whom are the sons of Pandu ?

- (a) સિહ (b) શૃંગાલ (c) વ્યાઘ્ર

(11) વ્યાસના પિતાનું નામ જણાવો.

Mention name the Father of Vyasa.

- (a) વસિષ્ઠઃ (b) પરાશરઃ (c) વિશ્વામિત્રઃ

(12) વિદુરનીતિ મહાભારતના કયા પર્વનો ભાગ છે ?

Vidurneeti is a part of which પર્વ of Mahabharata ?

- (a) આદિપર્વ (b) વનપર્વ (c) ઉદ્યોગપર્વ

